

Csillagászati emlékhelyeink: a Logodi utca 19/b.

A Hajnali részegség Kosztolányi Dezső (1885–1936) legszebb versei közé tartozik, mi több, sokak szerint ez a magyar irodalom legszebb költeménye. Minden ilyen besorolás nagyon szubjektív, és nem is lehet tisztünk ítéletet mondani poétikai kérdésekben, azaz... Azaz miért is ne tennénk? Miért ne jelenthetnénk ki: a Hajnali részegség a magyar irodalom legszebb *csillagászati* verse, mely itt született Budapesten, 1933 őszén, a Vár tövében, a Logodi utcában.

Kosztolányit nem foglalkoztatta mélyebben a csillagászat tudománya (nem úgy, mint egyik legközelebbi barátját, Karinthy Frigyes, akit a világon *minden* érdekelt, így a csillagászat is). Ezért is érdekes számunkra, miként érintette meg a csillagos égbolt varázsa a költőt felnőtt fejjel.

A Hajnali részegség meglehetősen hosszú költemény, ezért nem idézhetjük teljes terjedelmében (a világhálón sok helyütt elérhető, így a Magyar Elektronikus Könyvtárban is).

Késő éjjel, a munkától fáradtan egyszer csak felnéz az égre a költő, és ekkor minden megváltozik:

De fönn, barátom, ott fönn a derűs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerűség,
reszketve és szilárdul, mint a hűség.
Az égbolt,
egészen úgy, mint hajdanában rég volt,
mint az anyám paplanja, az a kék folt,
mint a vízfesték, mely irkámra szétfolyt,
s a csillagok
lélekző lelke csöndesen ragyog
a langyos őszi
éjjelbe, mely a hideget előzi,
kimondhatatlan messze s odaát,
ők akik nézték Hannibál hadát
s most néznek engem, aki ide estem
és állok egy ablakba, Budapesten.

Milyen lehetett az az égbolt, amit Kosztolányi látott az akkoriban még gyéren kivilágított Budapesten? Bizonyos, hogy szíporázó, tejutas, különben aligha marad kinn

az ég alatt egészen hajnalig. Szinte semmit nem tudunk meg az égbolt látványáról, talán csak annyit, hogy a Tejút „farsangosan lán-golt”, ebből talán sejthető, milyen lehetett a budapesti őszi égbolt 1933-ban. Kosztolányi nyilvánvalóan nem mélyég-leírásra törekedett, az égbolt mindenki által ismert élményét azonban tökéletesen megragadta.

Kosztolányi Dezső házat a II. világháborúban bombatalálat érte, a nyolcvanas évek végén helyére új társasház épült, melyen szép emléktáblát helyeztek el. A táblán olvasható idézet épp a Hajnali részegségből való. Mint annyi fővárosi emléktábla, ez is arra utal, hogy „itt állt az a ház...”. Egy sarokkal odébb Márai Sándor egykori lakhelyére emlékezhetünk, melyet szintén bombatalálat ért.

Szeptember van. Vegyünk le a polcról egy Kosztolányi-kötetet, keressünk rá az interneten műveire, és emlékezzünk a múlt század egyik legnagyobb magyar költőjére. Olvassunk tőle minél többet!

Mizser Attila